

Őszinte szavak

Részletek édesapám levelezéséből, 1945–1948

III.

Édesapám a háború befejezését, a békét az új, igazságosabb élet reményével üdvözölte. Rövidesen azonban láthatta és tapasztalhatta az ellentmondásokat, és ösztöneivel megérezte, hogy a magyar népre nem a régen várt szabadság, hanem egy újabb totális diktatúra vár. Érzései, úgy, mint a nyilas diktatúra idején, nem csalták most sem meg. Bizonyosága ennek a közel ötven évig tartó kommunista diktatúra.

Sinka István egyike volt azoknak az íróknak és művészeknek, akik ellen alantas rágalomhadjáratot indítottak. Támadták, és hazug módon még a fasiszta jelzót is ráaggatták. Lám milyen is a magyar ember sorsa; édesapámra a pökhendi nyilasok a vörös, a még pökhendibb vörösök pedig a nyilas bélyeget ragasztották. De hasonló sorsra jutott Németh László, Kodolányi János, Féja Géza s velük együtt sok becsületes magyar ember. Sinka István ellen először a Szovjetunióból visszatért Gábor Andor kezdett el aljaskodni, méghozzá névtelenül és úgy, hogy addig Sinka Istvánnak soha egyetlen írását sem olvasta. Egyetlen népi vagy népies író sem akadt, aki Sinka Istvánt meg merté volna védeni.

A később Lenin-díjjal kitüntetett Aczél Tamás azt kürtölte szét róla, hogy Sinka István olyan író, akit a parasztoktól tanult népi bölcsességével együtt addig kell az irodalmi életből eltüntetni, amíg veszélyessé nem válik. Népe és a maga igazáért végsőkig kitartó, a kommunista társutasságot elutasító költőt aztán az Aczél-cikk megjelenése után az irodalmi életből teljesen kirekesztették, könyvei tiltott listára, zúzdába kerültek, nevét, munkásságát a tankönyvekből törölték, mint költőt valósággal élve eltemették. Hasonló sorsra jutott akkor Németh László, Kodolányi János és Féja Géza is.

Németh Lászlót Hódmezővásárhelyre tanárnak, Féját pedig Békéscsabára üldözték könyvtárosnak. Kodolányi visszahúzódott Balaton melletti házába, édesapám pedig a csömöri földjét és házát elcserélte egy hasonlóra, és Törökbalinton a paraszti életet választotta. Magam is vele voltam, együtt dolgoztunk, szántottunk, vetettünk, kapáltunk és arattunk, sőt hogy szűkösen élni tudjunk,

SINKA ZOLTÁN (1929) a költő fia.

még harmados munkát is vállaltunk. Akkor édesapámmal sokat beszélgettünk. Rendszerint én kérdeztem, ő meg válaszolt vagy oktatott engem. Ha visszatértek a törökbálinti pár évre, úgy érzem, hogy az apa-fiú kapcsolat akkor volt közöttünk a legmeghittebb.

Egyszer azt is elmondotta nekem, hogy őt nem az idegenlelkűek támadásai keserítik el, hiszen tőlük egy magyar paraszt származású író mást nem is várhat. Hanem azoknak a barátainak, volt harcostársainak a magatartása bántja, akik a kommunisták mellett csatlósságot vállaltak, és a Parasztpártban vezető tisztségeket is betöltöttek. Ezek közül a tehetséges emberek közül többen olyan mélyre süllyedtek, hogy amikor Nagy Ferenc a Parasztszövetség elnökeként a parasztegység létrehozását szorgalmazta, akkor a Parasztpárt vezetői közül többen csak akkor voltak hajlandók ebben a szövetségben részt venni, ha az általuk meghatározott tízpontos feltételeket a Parasztszövetség maradéktalanul teljesíti. A feltételek egyike volt az, hogy Parasztszövetségnek el kell határolódnia attól a jobboldali irodalmi népiességtől, amely a parasztságra hivatkozva a faszizmus útjára sodródott (Sinka, Kodolányi). A Parasztpárt követelményeinek erre a pontjára a Parasztszövetség a következőket válaszolta:

„Az értelmiség kirekesztésére nincs szükség, mert a Parasztszövetség az alapszabályait mindenkor híven megtartotta, és ha valahol ellenkező ütné fel a fejét, ott érvényesíti is. Az értelmiségiek közül azok, akik a parasztsággal, annak osztályöntudatával és harcával egyetértenek, a Parasztszövetség pártoló tagjává válhatnak. Ilyen értelmiség kialakítását a Parasztszövetség, melynek vezetői csak parasztok lehetnek, elősegíti.

A Parasztszövetség nem politikai szervezet, és a maga munkája szempontjából a népi írókat a műveik alapján értékeli. A politikai megítélés vitájába nem avatkozik bele, de Sinka magas színvonalú költészetét, Kodolányi történelmi regényeit és drámáit olyan értéknek tartja, amit a paraszti műveltség nem nélkülözhet. Ezek ellen az írói alkotások ellen a mai politikai rendszer nem tud elfogadható vádakot emelni.”

Valóban 1945 tavaszán Németh László, Féja Géza, Kodolányi János és Sinka István mint szélsőjobboldali író szerepelt az Illyés által említett listán. A Parasztpárt akkor csak Féja mellett állt ki, és húzatta ki a listából.

Illyés Gyula a *Hajszálgökökerek* című könyvében tárgyilagosan szólt arról, hogy annak idején, a pártkoalíciós tárgyalásokon igyekeztek a megtámadott népi írókat megvédeni. Az értelmiségi indíttatású népies írók esetében ez néhány esetben sikerült is. Bizonyítja ezt Illyés Féja Gézához írt, már ismertetett levele. Bizonyosságul szolgál erre még az is, hogy Németh Lászlónak Hódmezővásárhelyen, Fájának pedig Békéscsabán, ha szűköset is, de megélhetőségi lehetőségét biztosítottak.

Az alulso Magyarország küldöttéért azonban senki egy árva szót sem szólt, hiszen a Nagy Ferenc által kezdeményezett egyesülést a Parasztpárt csak akkor volt hajlandó elfogadni, ha a Parasztszövetség Sinkát és Kodolányi Jánost, ha igaztalanul is, de elítéli.

A társadalom túlzott torzulásáért édesapám is az úri, nagypolgári osztály felelőségét hangoztatta. Ott követett el hibát, hogy osztályharcos indulatában sokszor általánosított. Már nagyon beteg volt, amikor az *Élet és Irodalom* munkatársa, Csák Gyula meglátogatta, és ezt a témát is felvetette neki, ő a következőket mondta:

„Tudok róla, hogy többen, főleg a zsidó vallású magyarok engem fajgyűlölőként tartanak nyilván. Engem ez fájdalmasan érint, hiszen némi idegen vér bizony bennem is csörgedez. De ettől a megbélyegzéstől hogyan szabaduljak meg? Hogyan magyarázzam meg, hogy én sohasem zsidókról vagy más jött magyarokról írtam általában, hanem azokról az elnyomó, kizsákmányoló uraságokról, akiknek a keze alatt sok száz ezer magammal nyomorogtam az életem folyamán, és ezek között bizony jócskán voltak zsidó vallású és egyéb jött magyarok is.”

Majd a következőként folytatta:

„Amikor én költő lettem, az uraságokkal folytatott harcaim élményét hoztam magammal, és azt írtam meg. Mindig csak az urak és az elnyomók ellen szóltam. Hitem szerint így volt még akkor is, ha ezt nem mindig tudtam félreérthetlenné tenni, s ha ennek következtében igyekeztek félremagyarázni, tőlem idegen célok érdekében felhasználni. Azt is tudom, hogy az én gondolkodásmódom s a hozzá való konok ragaszkodásom mindig bajt zúdított a fejemre, de hát ilyen vagyok, mit tegyek? Így kerek a világ, s így kerek az életem.”

Sinka István Szabó Pálnak

Budapest, 1945. május 28.

Kedves Pali komám

Várjuk, várjuk, hogy majd csak írtok, de biza nem jön a levél, se semmiféle üzenet. Nohát akkor írok én. A legelső dolog úgy áll: koma, hogy Jankónak mondd meg, az egyetemen megkezdődött a tanítás, úgy hallom, hogy még dékáni vagy rektori engedéllyel lehet iratkozni, de már csak rövid ideig azt is. Ehhez tartsa tehát Jankó magát, ha le akarja hallgatni ezt a félévet, azonnal talpaljon Pestre. A föld ügy pedig így áll; azonnal ajánld fel az ottani földigénylő bizottságnak az ottani házat, földedet azzal a kikötéssel, hogy felajánlásod akkor lesz érvényes, ha Te Budaörsön megkapod cserébe a házat, földet és gyümölcsöst.

Én az Országos Földbirtok-rendező Tanácsnak adott beadványban egy kat. hold gyümölcsöst, két hold szántót és egy hold rétet és egy háromszobás családi házat, legalább 800 négyszögöles belsőséget kértem számodra. Nem tudom, Te hogy gondolod, nem írsz egy sort sem. Pedig ebben az ügyben írhatnál bizony, hogy mik az igényeid. Többen vannak már, akik jönnek: Muhoray Miska,

Muhoray Elemér, Boda Gábor, Barsi Dénes, Kodolányi, Medgyesi Feri, Gombos Gyula, Bodnár Pista és még jó néhányan. Azt hiszem a közeli hetekben tette érik a dolog, s akkor Te is itt kéne, hogy legyél személyesen. Az ottani földigénylő bizottságtól azt az írást, amiről Veres Péter is írt neked (nem tudom megkaptad-e Péter levelét?): küldd azonnal egyenesen, és hozzád koma, most már cselekedni kell. Gondolom, hogy kipihented már magad. Asztalos Pista hazament Kolozsvárra. Mi élünk valahogy, a dolgok mennek a maguk útján, s mink is eldöcögünk vele.

Írj vagy jöjj! Mindannyitokat sokszor csókolunk.

Pista

Szabó Pál azonban a levélben említett ingatlanoknak a cseréjét nem kérte, ám az Országos Földbirtokrendező Tanács segítségével Törökbálinton mégis házhoz jutott. Igaz, hogy Pali bácsi az örök alkalmazkodó készségét latba vetve belemerült az országos politikába

Kelemen János

Sinka István még a *Kelet Népe* című újság idejéből ismerte Kelemen János újságíró, aki a *Szabad Szó* belső munkatársaként fiatal költők verseiről kért tőle eligazítást. Levele mellékleteként néhány Szimcsák-verset is küldött. Édesapám Kelemen Jánoshoz írt válaszlevelében olvashatjuk, hogy Sinka István elbűvölő hasonlattal fejt ki – Múza királynőről szólva – a költészet lényegét.

Sinka István Kelemen Jánoshoz

Budapest, 1945. szeptember 10.

Kedves Jánoskám!

Elolvastam annak a tépei fiúnak a verseit, akiről csak annyit tudok, hogy Gábornak híjják. Véleményem róla mint verselőről ilyen: A verselési készsége, hogy úgy mondjam, szinte elsőrangú. Azonban van egy nagy hibája: És pedig az, hogy ezt a verselési készséget nem tudja felhasználni; nem a saját egyéni formájába önti bele, és alig van egyedi stílusa. Azt gyanítom, úgy érzem, hogy a tépei ifjú barátunk igen sokat olvasott Petőfit, esetleg még Kisfaludyt is bőven. Nem állítom, mondom, csak gyanítom, hogy a verselési készségeit nem tudja felhasználni, vedd úgy és értsd úgy, mintha valakinek érdekében van az, hogy a kovácműhelyben nagy kalapáccsal ráverjen a forró vasra, még pengetni is tudja az üllőt, de... De ha önmagának kell a szikrázó vasból valamit formálni, akkor már valami kis baj keletkezik. Ugyanis csak az üllő peng, a forró vas

szikrázik, de az elkészült tárgy nem készül el. Vagy ha el is készül, biz az ke-szeg. (No, no, hisz a gyakorlat teszi mesterré az embert!)

Érdekes dolog az is, s a Petőfit, Kisfaludyt, sőt Balassit gyanító szimatom is innen ered, hogy a legtöbb versében a tépei ifjú barátunk eme költők régies kifejezéseit használja. Ez nem volna baj, ha ma is úgy beszélénk. Csakhogy ma már nem úgy beszélünk. Például nem mondjuk a nyakkendőről, hogy hozd ide csak vagy add ide csak a rojtos mellfekvencemet. Aztán van egy másik dolog, s ez alatt értsd azt, ahogy Gábor barátunk bőven folyó anyagával bánik. Mondjuk, a hasonlatokat eredetien akarja adni, de miután még nem tud bánni az anyaggal, naiv bizarrság lesz belőle a tolla alatt. Képzeld el, te szeretsz egy szép királynőt, s a királynőt Múzsának híjják. S egyszer észreveszed, hogy a szép királynő is hajlamos hozzád. Elhívod tehát magadhoz vendégségbe. S az eljön. És te királynőt megilletően (mert hiszen van is módod rá) arany eszközöket és tányérokat raksz elé. De ugyanakkor annyira pórias vagy ám, hogy azt a régi öreg paszulyos cseréptányért is odateszed az arany eszközök közé, amelyből te mohón kanalazod a főtt paszulyt, hogy kanalad szinte szertehányja az étket. Ám azt is tudod jól, hogy Múzsza királynői fenség, és hogy ez a királynő nagyon kényes egy fehérszemély ám, és nem szereti, ha patyolat ruhájára cseppen az étel, és olyan mozdulatokkal, hogy csupa csepp, bor és ételpecsét lesz Múzsza királynő ruhája – ami mondom – mindig a legdrágább patyolat. Aztán amikor társalogsz vele, mikor udvarolsz neki, annyira heves vagy, hogy nagy hevedben elfelejted, hogy őt Múzsának híjják, és te Zsuzsának szólongatod, úgy gondolván magadban, hogy ez is olyanforma név, hát jó az neki. A királynő pedig tudja, hogy te tudnád az ő nevét, ha egy kicsit megemberelnéd magad. De hát ezt te nem teszed, pedig szintén tudod te is, hogy a királynőnek csak az udvarolhat eredményesen, aki birtokában van minden olyan birtoklási módnak és eszköznek, ami Múzsza királynőnek jár. És azt is tudod, hogy Ő egyszer-kétszer eltűri a bor, ételpecsétet, főleg patyolat ruháján, és eltűri azt is, hogy Zsuzsának szólítod.

Mondom egyszer-kétszer! De aztán, ha többször is folytatod és ismétled, akkor közömbös lesz irántad, vonzalma megszűnik, és nem jön többé vendégségbe hozzád. Ez a törvény Őneki! Pedig szereti az olyan embert, akinek az Isten kente meg a nyelve kerekít. Sőt, csak az olyan embert szereti. Ez volna a költő.

Mondd tehát ifjú barátunknak, hogy vegye revízió alá sok-sok versét, és a sokból csináljon keveset, mondjuk, harminc-negyvenet. Mert annyi szép és jó anyagot ki lehet írásaiból válogatni. Vannak gyönyörű verssorai, sőt fél versei is. Még olyan is, ami egész versnek helytálló. És azt is mondd meg neki, hogy részemről ez nem kritika, hanem becsületes jó szándék és segíteni akarás. És azt is mondd meg neki, hogy ilyen hosszán nem foglalkoznék vele, ha látnám, hogy nem érdemli meg.

Keresse velem a találkozást, hogy élőszóban is bátoríthassam útján ama nagy titoknak, amit költészetnek nevezünk. Ha van rá ideje, és ha van valamiképp

alkalma rá, gépelje le minden versét, hogy el lehessen közöttük silabizálgatni, és ki lehessen válogatni az értékeseket.

Addig is sokszor üdvözöllek Jánoskám:

Sinka István

(S. I. hagyatéka)

A Kelemen János által említett tépei fiú, Szimcsák Gábor, akkor mint paraszt származású fiatal Pesten ösztöndíjjal járt egyetemre, és kollégiumban lakott. Édesapámmal akkor nem találkoztak, de levelet és verset is küldött neki.

Sinka István Szimcsák Gábornak

Törökbálint, 1945. október 8.

Kedves Gáborkám, öcsém!

Leveledet megkaptam, és harmadik olvasás után már ki tudtam silabizálni, hogy mit is írsz. Úgy veszem észre, hogy lázongó éned semmiképpen nem tud beilleszkedni a buták és a nagyképű okoskodók közé. Egyszerű a dolog Gáborkám: nem illeszkedel be közéjük, maradsz csak magányos farkas. De legalább a magad üteme, a magad vére, a magad gondolkodásmódja szerint élsz. Az embereket ne gyűlöld a butaságukért, se a nagyképűségükért, hanem inkább sajnáld őket. Ez lesz a Te szép szomorú költői pályád, és ez lesz minden vigaszod a magányosságban. Emelkedj felül a pizslicsáre dolgokon, és mosolyogj meg minden törtetést. A világból annyi szép és jó jut minden embernek, mint amennyit ösztöneivel és sejtelmeivel kitapogat és magához ölel. Akinek nincsenek ösztönei és sejtelmei, azért rugdalózik ellened, mert látja, hogy Neked van.

Nem érdekes, ne adj rá semmit. Írod, hogy beszéltél párszor Németh Andorral, s látod, tudod, érzed, hogy nem akar megérteni. Bizony, Gáborkám, az üvegházi virágnak nehéz megérteni a puszták kankalinját. És azt hiszed, hogy a kankalin erre ad valamit? Nem! Tudniillik ha az üvegház eltörik, elpusztul a dísznövény is, de a kankalin addig él, mint maga a föld...

No, de most már beszéljünk másról is. A versek, amit küldtél, magad is azt mondod, hogy gyengék. Én is azt mondom. Küldj a javából. Azt hiszem más-különb, hogy a nyár elejéig sikerül beköltöznöm Pestre. Akkor majd értesítelek és találkozunk. Egyre kérlek, vedd úgy a világot, mint amilyen, Te pedig légy olyan, mint amilyen vagy, mint amilyennek születted.

Ölel:

Sinka István

(S. I. hagyatéka)

Szimcsák Gábor Sinka Istvánnak

1947. november 20.

Kedves Pista bátyám!

Itthon vagyok, aratok. Különbön olyan vagyok, mint a poshadt limonádé – félfinom, gyöngén savanyú. Elég jól ismerem magam. A vizsgáim reményeim felül sikerültek, ugyanis én nem reméltem semmi jót.

Vártam mindig a levelét, s közben szégyelltem is magam, hogy panaszkodtam. Jövőre minden másként lesz már. A tanácsait megfogadtam, még egyszer köszönöm, és tapasztaltam is sokat, aminek, ha újra felmegyek Pestre, hasznát veszem. Itt is küldök néhány verset, ne tessék haragudni, inkább olvasatlanul dobja a tűzbe, ha az előbbieket miatt megutálta őket. Azokon a József Attila Kolégium szellemének a nyomása ült.

Szabad kérem, hogy írjon? Pista bátyám! Szerettem volna beszélni Önnel mielőtt hazajöttem, de nem volt pénzem a vonatra.

Isten vele. Maradok hálás tisztelője:

Szimcsák Gábor

Noha Szimcsák Gábort és verseit a *Csillag* 1954. áprilisi számában bemutatta, hivatásul a líra helyett inkább a prózai írást választotta. Sinka Istvánra emlékező verse (*Buta Kisbojtár*) az *Ifjúsági Magazin* 1973. októberi számában jelent meg.

Nagy Ferenc és Kiss Sándor Sinka Istvánnak

Budapest, 1945. október 17.

Kedves Barátom!

Tiszteletünk és a Veled való együttérzésünk jeléül Szövetségünk eddig megjelent kiadványait tiszteletpéldányként megküldtük b. címedre.

A Magyar Parasztszövetség mint a magyar parasztság kulturális és érdekvédelmi szervezete immár az ország csaknem minden falujában kibontotta zászlaját. Eddig megjelent kiadványaink nemcsak programot adnak, de a munka útját is jelzik, amennyiben eddig több mint 80 szervezetünk működik. November közepén 15 főiskolánk nyitja meg a kapuit, s ugyancsak akkor indítjuk meg minden helyi szervezetünkben a közművelődési tanfolyamainkat. Műsor-központunk feladata, hogy a falvak műkedvelő gárdáit megfelelő műsorokkal lássák el, s állandóan kézben tartsa a műkedvelő munkát.

Kiadványainkkal együtt megküldtük adatgyűjtő kérdőívünket, amit több ezer példányban elterjesztettük a falvakban. Az eddig beérkezett adatokból már

kezd kialakulni az ország jelenlegi helyzetének való képe. Véleményünk szerint csak alapos helyzetismeret és minden irányú tájékozottság után tudjuk az újjáépítés helyes módjait megtalálni. Szövetségünk e tekintetben kezdeményező munkát végez, amennyiben a felszabadulás óta sem hivatalos fórumok, sem mozgalmak részéről hasonló kezdeményezés nem történik.

Kérünk, hogy Szövetségünk munkáját támogatni szíveskedj.

Kiss Sándor
igazgató
nemzetgyűlési képviselő

Nagy Ferenc
újjáépítési miniszter
Magyar Parasztszövetség
elnöke

(S. I. hagyatéka)

A Független Ifjúság Sinka Istvánnak

Budapest, 1946. január 2.

Kedves Pista Bátyánk!

A Független Ifjúság első Országos Nagyválasztmányának határozata értelmében tisztelettel közöljük Veled, hogy az egész országból egybegyűlt fiatalok határtalan lelkesedéssel a Országos Tanácsadó Testület tagjául megválasztottak.

Hisszük, hogy a bizalom és a szeretet, amely Személyed iránt a Független Ifjúság tábora részéről megnyilvánult, arra késztet, hogy a fiatalok nagy ügyét az eddiginél is nagyobb szeretettel szolgálod.

Sinka István versei benne égnek a magyar parasztfiatalok lelkében. A magyar fiatalok legjobbjai boldog büszkeséggel tekintenek a nép ügyének nagy küldöttére és apostolára. Ez a tábor igényli és várja, Pista Bátyánk, útmutató-sodat.

Tisztelettel és szeretettel köszöntünk az Országos Tanácsadó Testület tagjaként, egyben újesztendei munkásságodra Isten gazdag áldását kérjük.

Az Országos Nagyválasztmány nevében:

dr. Rác István
országgyűlési képviselő
országos elnök

Imre Lajos
országos főtitkár

(S. I. hagyatéka)

Nagy Ferenc és Vörös Vince Sinka Istvánnak

Budapest, 1946. január 8.

Sinka István
országos nagyválasztmányi tag úrnak

Tisztelettel közöljük nagyválasztmányi tag úrral, hogy f. évi január hó 23-ára összehívott országos nagyválasztmányi ülés elhatározta feloszlását, és új országos nagyválasztmány megválasztására hozott határozatot. A határozat értelmében nagyválasztmányi Tag Úr tagsága megszűnt. Az új nagyválasztmányi tagok megválasztására vonatkozó körlevelünket megküldtük vármegyei központunknak és a budapesti vezetőségnek.

Nagyválasztmányi Tag Úr hű, áldozatkész munkájáért ez úton mondunk köszönetet, és kérjük, hogy a jövőben is álljon teljes tudásával és erejével pártunk és a magyarság eszméje mellett. Abban a hitben, hogy a jövőbeni együttműködésünkkel jól tudjuk teljesíteni súlyos történelmi hivatásunkat, köszöntjük.

Magyar testvéri szeretettel:

Vörös Vince
országos főtítká
nemzetgyűlési képviselő

Nagy Ferenc
országos elnök

(S. I. hagyatéka)

Sinka István és Bihari Nagy Lajos képviselő a Független Ifjúságnak

Törökbálint, 1946. október 7.

Kedves Független Ifjúság!

Akár Hamza Bandi, akár Imre Lajos, akár Lendvay Csaba! Azzal a kéréssel fordulok Hozzátok, hogy segítsetek nekem abban, hogy két kis leánykát téli gyermekteleltetési akció útján vidékre vigyenek. A két kis leányka feleségem nővéréé, Jánosfia Jenőnéé. Annak idején úgy volt, hogy Biharba, Bojt községbe viszik el őket. Bihari Nagy Lajos ugyanis mondom, hogy Bojton szívesek vállalnak pesti gyerekeket teleltetésre. Az volt csak a baj, hogy mink bizony nem tudtuk, mi útja módja van annak, hogy bejusson az ember egy ilyen akcióba. Most, hogy valamennyire peddük a dolgot, halljuk, hogy a böjti „transzport” már el is ment a múlt szombaton. Így a két kislány kimaradt belőle. Most szeretnénk azért valahová elküldeni őket, mert bizony eléggé rossz a helyzetük. Úgy gondoltuk tehát, hogy Hozzátok fordulunk: legyetek szíves a levél felmutatójával, sógorommal, Jánosfia Jenővel felmenni ott nálatok a II. emeletre az

akcióhoz, és szóval is segíteni abban, hogy a két kisleányka mégis vidékre eljusson hamarosan. Sőt még volna egy harmadik leányka is, Tomai Évának hívják, VIII. Futó utca 13., III. em. lakik. Apja hadifogoly, valahol a Krím félszigeten van szegény. Nekem jó barátom. Nagyon szeretném, ha el lehetne azt a kislányt is vinni. Úgy volt, hogy Bojtra őt is elviszik, de bizony Pesten maradt szegényke, és éheznek.

Kérlek benneteket, fiúk, segítsétek hozzá e három kislányt a teletetéshez.

Sok üdvözlettel:

Sinka István

Bihari Nagy Lajos

Úgy halljuk, hogy az ilyen gyermekvonatok két-három naponként indulnak. Bizony jó lenne, ha a következővel vinnék a három kislányt. S az lenne még kitűnő dolog, ha Biharba vagy Békésbe vinnék őket.

Sinka István

(S. I. hagyatéka; OSZK kéziratár)

Szilágyi Károly

1945–46-ban a fásmezei Nemzeti Bizottság elnöke volt. Javaslatára a Nemzeti Bizottság édesapámnak a kárászmegyeri uradalomból öt hold földet juttatott.

Sinka István Szilágyi Károlynak

Budapest, 1946. október 9.

Kedves Károlykám!

Leveled és értesítéset sok kerülő úton végre kézhez kaptam Törökbálinton. Tudniillik most itt lakok. Törökbálint Budához körülbelül 18 kilométer. Itt kaptam a csömöri házért cserébe egy házat. Igaz, óriási harcok árán kaptam meg. Valamennyi huszadrangú firkász ahány csak van, az mind kihegyezte rajtam... a plajbászát. Sőt még Kovács Imre úr is, ez a városi bundás körúti „parasztvezér”. Nem furcsa és érdekes dolog, hogy engem, az ősparasztot, életem nagy részét idáig mint uradalmi cseléd és napszámos és részes arató töltöttem el, egy olyan ember is támad, ki magát a parasztként „vezérének” vallja... No de hagyjuk ezt! Mint földigénylő nekem földet kell kapnom, jogom van rá és jussom hozzá... Értesítel arról, hogy javaslatodra a fásmezei Nemzeti Bizottság nekem öt hold földet juttatott a kárászmegyeri uradalomból, hol egykor mint cselédember szolgáltam, végtelen örömmel tölt el. Nem az öt hold föld, Károlykám, hanem az a tudat, hogy azt a földet azok juttatták nekem, kikért annyit harcoltam és kiálltam az úri világ felé. Igen, azok juttatták nekem, a parasztnép. Nincs annyi föld ebben az országban, ami úgy kielégítene engem, mint az a tudat,

hogy a reám szórt rágalmak és idegen gyűlöletek idején egy maroknyi kis magyar közület felém nyújtotta ím a kezét becsülettel, emberséggel és magyar öntudattal. Hogy ezt megértem, köszönöm Nektek! Köszönöm a becsületes szíveknek, köszönöm a ti kicsi, de bátor paraszt közületeknek, és köszönöm az időtlen nagy parasztnépnek. Történelmi és irodalomtörténeti dolgot cselekedett a fásmegyeri Nemzeti Bizottság. Add át Nekik köszönetemet, és helyettem szorítsd meg a kezüket. Isten vezérelje és áldja meg őket! No, de most Károlykám, jön a nehezebbik része a dolognak. Amint fentebb írtam, én Törökbálint községben kaptam házat letelepedésre. Ez itt van közel Pest mellett. Falun lakok, és mégis Pesten lehetek az irodalmi élet közepén. Mert bizony a Magyar nép szellemi és irodalmi és művészeti jussáért és jogáért még csak ezután lesz az igazi küzdelem. S hogy a küzdőtéren maradhassak, nem mehetek innen. Így tehát Bélmegyerre nem tudok leköltözni, s eszerint le kell mondanom az öt hold földről. Talán majd kapok itten. Hanem mondanék valamit, Károlykám! Hogy mégis a fásmegyeri Nemzeti Bizottság jutasson nekem földet, ha nem is ott, Kárászmegyeren, hanem Törökbálinton, azt kéne tenni, hogy a kárászmeyeri Nemzeti Bizottság legközelebbi ülésén Te ott a nevemben felajánlanád az öt hold földet egy nagycsaládú ember javára olyan formában, hogy én azért cserébe itt Törökbálinton kapjak ugyanannyi földet. A csereajánlat elfogadását írásba tennétek, és értesítenétek engem, hogy itt a Földigénylő Bizottságnak, mely szerint Sinka István Bélmegyeren vagy Kárászmegyeren juttatott öt hold földjéről lemond oly kikötéssel, hogy azért Törökbálint községben ugyanolyan minőségű és ugyanannyi földet kap a földbirtokreform során. Ellenségeimmel szemben ez hatalmas vár lenne nekem. Azonban, Károlykám, ha ez sok nehézséggel és utánajárással menne, a világért sem kívánom az utánajárást, mert hiszen nekem, mint már mondtam, mint földigénylőnek jogom és jussom van a földhöz Törökbálinton is. Azért volna csak számomra tetszetős a dolog, hogy így mégis csak a Fásmegyerietől kapnám a földet. Ismétlem, ha ez nehézségekbe ütközne, bármilyenbe és bármely kicsibe is, a világért sem kívánom. Nekem így is a legnagyobb elégtétel az, hogy Bélmegyer paraszt közülete földet juttatott. Igen, Károlykám, és igen fásmegyeri magyarok, a legnagyobb elégtétel, amit mint életem legszebb és legemberibb emlékét őrzök meg midig, ameddig élek. Hogyha majd egyszer eljön a béke akkor személyesen is megköszönöm az emberségeteket és jószágotokat. Most harc van és kegyetlen küzdelem az életért, az eljövendő évekért és azért az időért, hogy ismét élni és írni tudjak.

Most az a dolgom, hogy hányom a ganét, javítom a kapát, ásót, kaszát, vetőmagért, ültetni való krumpliért futkosok, és tengeriért és hagymáért stb. Ez az év szántással, vetéssel és kaszálással telik el, hogy majd a jövő télen, ha élek, írni tudjak tovább. Sokszor, nagyon sokszor üdvözöllek és öllelek Benneteket mindannyiótokat: Sinka István

(*Békési Élet*, 1976, 1. szám)

Illyés Gyula Sinka Istvánnak

Budapest, 1946. okt. 9.

Kedves Pista,

vártam kéziratodat, a Válasz számára. Sajnálom, hogy a múlt szombaton nem találkoztunk; Szombathelyre kellett mennem.

A lapzárta 20-án van, örülnénk, ha már ebben a számban közölhetnénk valamit tőled. Említetted egy hosszabb versedet. Nem tudom lesz-e idő ennek a kiszedésére, de megkérlek, küldd el mindenesetre ezt is. (A laptól függetlenül is igen érdekel, mit dolgozol.)

Az első számot elküldtük; remélem, megkaptad.

Őszinte barátsággal köszöntelek,

Illyés Gyula

(S. I. hagyatéka)

Sinka István Thury Sándornak

Budapest, 1947. november 22.

Most aztán nem tudom, hogy melyik Thury Sándornak válaszoljak, a kicsinek vagy a nagynak é?!

Mindegy válaszolok!

Kedves Sanyikám!

Megkaptam a leveled. Értem, hogy nekem el kellene mennem Gyomára, hogy Papp Zsiga meglássa a fizimiskámat, és kőbe faragja, Boda Gábor szobrászművész épp itt van nálam, és nagyon biztogat ő is, hogy menjek Gyomára. Hidd el, kicsi fíjam. Hidd el, kis fíjam, most nem tudok lemenni. Épp most fejeztem be egy kötetre való verset. Annyi dolgom elmaradt, hogy amíg azokat nem rendezem, egy tapodtat sem tudok menni. Három hónapja írok szakadatlanul, és teljesen kiestem a világból.

Azonban nincs kizárva, hogy rövidesen el nem megyek arra, Gyoma felé.

Papp Zsigát üdvözlöm. Téged öllelek: Sinka Pista

(A Thury család birtokában)

Veres Péter Sinka Istvánnak

Budapest, december 11.

Kedves Barátom!

Pártunk számon tart több magyar író, színészt, képzőművészt, akiknek a magyar szellemi élet, közműveltség kialakításában sokkal nagyobb, jelentősebb szerepet kellene vinniük a hivatalos tényezők által is támogatva, mint amilyent éppen szervezetség, összefogás híján betöltenek.

Emellett tisztán látható az is, hogy, ha mi, a mozgalom emberei nem állunk sarkunkra, nem szervezkedhetünk elég éberén, elég szívósan, ismét eltűnhet a világtörténelem süllyesztőjében évtizedekre vagy hosszabb időkre sok olyan alkotó emberünk, akiknek pedig érdeme, tehetsége szerint elismert szellemi emberként kellene élnie, dolgoznia.

A pártoknak a szellemi életkülönböző irányzataiban könyvkiadás, terjesztés, színházi kultúra, filmművészet képzőművészet terén serkentő, segítő vagy éppen gáncsoló hatásuk lehet. Ugyanakkor a pártok mindent elkövetnek, hogy politikájuk igazolására szellemi hátvédet toborozzanak, s azt minden eszközzel elismertessék.

Nyilvánvaló, hogy mi sem maradhatunk tétlenek, és ha már elérkeztünk szervezetségünknek arra a fokára, amelyen éppen vagyunk, hozzá kell fogunk az eddigi mulasztások pótlásához, az e téren tapasztalt hiányaink, bajaink orvoslásához.

Szóba jöhető szellemi embereink sorsa azonos a magyar népével, azonos a pártmunkával. Össze kell tehát ülnünk a művészeti kérdések megbeszélésére, az e területen reánk háruló feladatok kitervelésére, felmérésére.

Meghívóban nem sok lényegeset lehet írni, mégis úgy gondoljuk, hogy eddig leírt néhány sorunk jelöli azt a célt, amelynek megvalósítása érdekében ez év február 13-án du. 5 órakor szobámba (Andrássy út 25. I. e. 4.) értekezletet hívunk össze. – Húsz-huszonötre tehető azok száma, akiket megbeszélésünkre elhívunk. –

Kérünk, ez alkalommal lehetőleg szíveskedjél megjelenni. Ha valami okból akadályozva lennél, távolmaradásodról értesíts bennünket.

Néppel a Népért

Veres Péter
honvédelmi miniszter
a Nemzeti Parasztpárt orsz. elnöke.

(S. I. hagyatéka)

A következő levél édesapám *Simon Virág* című balladájával kapcsolatos. Móricz Zsigmond nagyon kedvelte ezt a verset, többször is megjelentette. A vers háborúellenes mondanivalójáért ugyan az ügyészség betiltotta. De a tiltás akkor már hiába való volt, mert a *Simon Virág* című vers akkor már ismert, népszerű ballada volt.

Kéri János

Édesapámhoz hasonlóan ő is juhász volt. Fiatal korában a radványpusztai határ szép Simon Virágnak udvarolgatott. Az első világháború idején Kéri Jánost behívták katonának, ezért a kapcsolatuk megszűnt, többet nem találkoztak. Édesapám a balladájában kettőjük esetét dolgozta fel.

Kéri János Sinka Istvánnak

Geszt, 1949. december 18.

Hallottam a rádióban a nevét, és olvastam a Kincses Kalendáriumban a versét, amit Simon Virágról írt. Helyin álló a vers, csak ott van benne egy kis hiba, hogy Istennek hála én nem haltam meg, még mindig élek. Az is helyin álló, hogy kint voltam 15-ben a Kárpátokban, és onnan lementünk az olasz frontra, és ott térdlövést kaptam, és kibékültem az ellenséggel. Ki lettem szuperálva könnyű szolgálatra, már a 18-as forradalom idehaza ért. 19-ben a határt elzárták, soha nem találkoztam határ szép Virággal. A vers pontosan megfelel az akkori helyzetnek. Ezek az idők voltak 13, 14, 15-ben.

Hát bizony jó emlékek a fiatalkori életnek. Éppen úgy van, ahogy a vers írja, hogy táncoltunk határ szép Virággal, hogy a lábunk alig érte a földet. De azóta már sok esztendő eltelt, és nagyon meggyengültek a lábak. Én is bizony már nyugdíjas vagyok, a feleségem napközis dolgozó.

Ha megkapja a levelem, nagyon szeretném, ha életjelt adna magáról, mert én úgy tudom, szalontai volt, és abban az időben Radványpusztán találkoztunk.

Kívánok boldog újévet és a hátralévő életében egészséget.

Kéri János
Geszt, Ady Endre utca 39.

(S. I. hagyatéka)

Ternay Kálmán

(Szegevár, Csongrád v. megye, 1903. október 7. – San Diego, 1985. március 16.)

Nyelvész, műfordító. Egyetemi tanulmányait Budapesten, Bécsben, Rómában végezte. 1933-ban a budapesti Tudományegyetemen magyar és olasz bölcsész-doktor lett. Német nyelv és irodalomból tanári oklevelet szerzett. 1932–38-ban gimnáziumi tanár volt Debrecenben. 1938–43-ban a trieszti egyetem magyar tanszékén előadó. Egyetemi működése a háború miatt megszakadt. 1946-ban visszatért Triesztbe mint a magyar nyelv egyetemi lektora. A harmincas, negyvenes években több irodalmi-nyelvészeti tanulmánya jelent meg. Műfordítóként olaszból fordított magyarra. 1956-ban kivándorolt az Egyesült Államokba. Először Kaliforniában középiskolai tanár volt, majd a texasi San Antonióban az St. Mary Egyetemen, a New York-i Columbia Egyetemen, 1963–65-ben Memphisben, 1965-ben az oregoni Portlandben magyar nyelvet és irodalmat tanított. 1969-ben agyvérzés érte, gyógyulás reményében San Diegóba költözött.

(Hungarian Selected Sketehes)

Ternay Kálmán Sinka Istvánnak

Budapest, 1946. október 20.

Jelige: Hej, Sinka Pista, de el is hallgattál...

Bújócskázó Pista Bátyám!

Ébredj álmaidból! Vedd a tollat, fuss az asztalhoz, és pótold átkos hallgatásod szomorú hiányait. Lám, így mennydörgöm Feléd a szemrehányásaimat ezért a mostanság tapasztalt szemérmetlen csendért, melybe burkolóztál. Ecsém! Fene a kis bőrödöt, ha én nem mozgatom a fülem lapátját, kivihet a Szent Mihály lova, sőt már ökörnyál is lengedezhet néma hantomon. Te élsz rendületlenül, és nem kérdezősködsz sehol és senkitől, hol, mi, hogyan van velem és velünk.

Persze, mióta törökbálinti nagybirtokos lettél, rá se hederítesz afféle ványadt, szürke szellemi proletárookra, és vígan nyomod az eke vasát az elmaradozó rögbe, közben versenyt dalolgatsz a pacsírtával... Hogy az istennyila üssön belé a guszthusodba, Pista, de elárultál engem. A múltkori estédre a N. P. Pártban majdnem elmentem, de tán a fentiek sértődöttsége is visszatartott az egyéb gátló körülmények mellett.

Kár pedig, mert tudod, öreg harcos, hogy csupán egy paraszthajszálon múlik, hogy itt találsz bennünket, már fél lábbal ismét Olaszthonba vagyunk, mondom, valami véletlen, ami még itt tart bennünket, egyébként már minden készen áll az útra.

Úgy biz a...! Na, de még mielőtt ez bekövetkezne, nem állhattam meg, hogy ne kiáltssam feléd indulásunk közeledő sürgetését, meg hát nem tudunk anélkül elmenni, hogy Sinka Pistának derekasan meg ne rázzam folyton kérgessé váló tenyerét, és hatalmasat ne suppintsak kissé görnyedt hátára!

Te Istentől elrugaskodott ember, az évig ugrassz, úgy lehet, mérgedben, ha megtudod, itt lakunk most a Keleti pályaudvar küszöbén, azaz nyolc lépésre mindössze az érkezési oldaltól. Én ugyan nem tudom, Törökbálintról melyik pályaudvarra futnak be a vonatok. De hátha ide. Tehát pontos ez: VII. Baross tér 14. sz. II. e. 16. ajtó.

(Dr. Fekete Gyula orvosszázados barátomnál), akinek tudod ki a felesége? Az, akit a barátnőjével együtt megismertél annak idején a mi rózsadombi, alagsori szobánkban még annak idején! Vélekszel?

És Te, hogy vagy? És családod hogy van? Mindenki jól és otthon? Mit csinálsz? Hova írsz? Mit firkálsz? Sok ezer kérdőjelet szegeztek kissé köhögős mellednek.

És az asszony? és Petike? és a felnőtt fiaid? És mindenki és minden, ami az életeddel egybeszövődött, tudhatnád Te haszontalan ember, mind, mind érdekel bennünket.

Marika ugyan, pillanatnyilag, Debrecenben van, de e hét szerdáján vagy csütörtökén már itt lesz. Remélem, akkorra már Te is megkerülsz, és jóváteszed jóvátehetetlen mulasztásaidat.

A múltkor Püskinéél jártam, és ő adta meg a címedet, éppen akkor nap volt az irodalmi estéd a pártban, de itt olyan nagy társaság gyűlt össze, hogy nem lehetett meglépni.

Nem is írok már sokat, hisz várunk. Emlékszel még a „Szegény Krisztus”-ra? Már rég kész, csak kiadása után kell járkálnom.

Ha itt leszel, majd megmutatom.

Csókolom a gyerekeket, kézcsókom kedves feleségednek, Téged pedig a mielőbbi vizontlátás reményében derekasan ölel:

Kálmán

(S. I. hagyatéka)

Ternay Kálmán Sinka Istvánnak

Trieszt, 1947. augusztus 30.

Kedves Pista Komám!

Hát hol és mikor is hagytuk el? Én már nem is tudom. Törökbálint, Trieszt, két T. ékelődött közénk. Te dúrod a földet, visszatértél az elemedhez, én meg a tengerhez. A Te neved a magyar földbe, az enyém a tengerre van írva. A Tied megmarad, az enyém felborzolja, szétzilálja az első szél. Ez a mi értékünk mérlege.

Hagyjuk a metafizikát. Hogy vagy, cimborám? Már annyi ideje akartam Neked írni, de nem voltam biztos a címedben, valami búzlótt Dániában, hogy Törökbálint és a Fő utca, most is csak vaktából címezem meg ezt a levelem. Remélem, elviszi a posta, az emberek rosszasága nem állja el az útját, hogy ennyi idő múlva az én kedves földből szakadt hívemnek elküldjem a legszeretőbb üdvözetem, meleg köszöntésem és legjobb kívánságaimat!

Hogy van Katica? És a gyerekek? A nagyok és az apraja? Jó gyerekek-e? Petinek meg van-e még a dörmögő medvéje? Mondd meg neki, vigyázzon, szét ne tépje őt is, mint minap a párizsi állatkert etetőjét a medve! És János? Talán már mint kész mérnök pécézetgi ki az újbirtokosok mezsgyevégét? És Feri? Visszakerült a Gammába, vagy hol dolgozik most? Zoli, hogy áll az oskolával?, a latinnal? Hányadik osztályt végezte most? Fogarasi komám nem jött még vissza? Kérdezd meg tőle.

És Te, Pista pajtás, hogy érvényesülsz a magyar irodalom újabb berkeiben? Kell-e a hangod, megbecsülnek-e? Adnak-e kenyeret, teret, folyóiratot, újságot, érvényesülést? Elismernek-e, vagy tán Te is reakciós lettél a szemükben?

Hej, sok víz lefolyt a Dunán, de még a Tiszán is, mióta nem láttuk egymást! Most választatok. Holnap kire szavazol? Milyen párti vagy! (Kenyérpárti?)

Innen-onnan már egy éve lesz, hogy kinn vagyunk. Emlékszel, a mi kis Baross téri ágyrajáró odúnkba jártál sikertelenül, soha sem tudtunk találkozni, pedig már akkor még egyszer utoljára megráztuk volna egymás kezét derekasan. De reméljük, ez az utoljára határozó csak ideiglenes elválást jelent, és nem véglegest!

Valamikor 1945 viharos őszén beszélgettünk utoljára! Ha jól tudom, azon az éjszakán, amikor mi nagy könnyelműen nekivágtunk a kockázatoknak. Csak a jó szerencsénk óvott meg a levetkőztetés gyönyörétől. Súroltak a drágák, ismered őket?!

November 25-én érkeztünk ki. Te tán nem is tudod: fél évnél tovább kemény közelharcot kellett vívnom, míg kiharcoltam a magyar hatóságoktól és az oroszoktól a szükséges engedélyeket, na meg a jugoszlávoktól. Most már itt vagyunk a régi lakásunkban, melynek berendezését nagyrészt megtaláltuk. Itt nem volt fosztogatás, hála Istennek.

A Te kézirateid, könyveid megkerültek? Vagy mind elvesztek abban a pest-környéki villában, ahol az ostrom meglepett benneteket? A százados sógorod fogságba került? Visszajött már? És a többi sógorod? Apósod lepedőbe göngyölt holttestét kihantolták már, a családi ház kertjéből, ahol ideiglenesen eltemették az aknabecsapódás áldozatát?

Emlékszel még rá, mikor füstölgő romokon át felkerestünk téged a Toldy Ferenc utcai óvóhelyen ezer veszélynek fittyet hányva útközben? Sose felejttem el, amit akkor mutattál nekem. Megmaradtál mindvégig gerinces magyarnak a különféle bérencségek húsosfazekai között. Persze most Sinka István nem elég „demokrata”, talán éppen (horribile dictu) fasiszta. Ismerjük már ezt a bunkómódszert egy ember letaglózására!

Kedves öregem! Beszéljünk inkább irodalomról. Min dolgozol újabban? Adtál valamit közzétenni azóta?

Hát Püski papa hogy van? Adogat még ki valamit? Lehet, hogy most neki is írok. Péter bácsival beszélsz Te néha? Hogy állsz vele? Nekem nagyon szomorú tapasztalataim vannak vele. Különben emlékszem, mikor Neked is szükséged volt rá, azzal elégitett ki, hogy lélekben Veled van. Ugyanígy megtagadott engem is, mikor segíthetett volna.

Emlékszel még arra a szép, csinos hölgyre, akivel mulattatok egyszer Mari-kával együtt a rózsadombi villában, amikor nekem haza kellett utaznom? Nos hát három évre bebörtönözték. Hogy miért, kérdezd meg tőle!

De hát én itteni hírekkel kéne kedveskednem Neked. Mi jól vagyunk, a bajoktól eltekintve. Ugyanott dolgozom, mint régen. Fürdünk a tengerben, amit Ti nem tehetek meg. Ti fürödtök a Dunában, amit mi nem tehetünk meg!

Általában nagyon forró nyár volt ott nálatok is? Most azonban már az ős didergő borzolja előre a hóra sejtelmét, amely majd viharrá dagad, és rázza, rázza kegyetlenül a balkonunk üvegajtáját és rolóját.

Hej, Pista, Pista, mennyi ideje már, hogy várunk Téged, haszontalan ember, és mindig távolabbnak és délibábosabbnak tűnik fel a Te kijövedeled ide hozánk. Volt idő, mikor jóval könnyebben meg lehetett volna valósítani, ma egyelőre szinte lehetetlennek látszik. Pedig íme a nyár lett volna a legalkalmasabb erre, de mikorra Te kitaposod az összes engedélyeket, elsősorban megöszülsz, sőt inkább galambósz lesz egyébként dús paraszti sörényed, másodsor lábad térdig kopik, mint a mesében, csak azzal a különbséggel, hogy a valóságban még egy röffel lejjebb vásik, és végül félős, hogy a jövő tavasz is ránk virrad, de legalább a következő nyáron itt üdvözölhetünk körünkben. Itt biztosan újabb változatát írnád meg a „Hontalanok útjának”!

Kedves Pistám! Ígérd meg, hogy amikor megkapod ezt az írásomat, azonnal tollra kapsz és haladéktalanul írsz, életjelt adsz magadról, megnyugtatsz bennünket okvetlenül, hogy élsz kedves családdal együtt, dolgozol, mert élsz és egyúttal remélsz is, hiszel a mielőbbi viszontlátásunkban itt vagy ott, inkább itt, mint ott.

Magamról és munkámról most mindössze ennyit. Egy időben dolgozom magyar nyelvtanon és magyar irodalom és magyar irodalomtörténeten az olaszok számára.

Nagyon megkérlek, nem tudnád-e megérdeklődni Püskitől vagy más illetékestől, hogy Ady Endre összes műveinek az Athéneum által kiadott, eddig megjelent kötetei: Ady összes verse, összes novella és Vallomások és tanulmányok már régóta beígért könyve megjelent-e már, s ha igen, melyik és mennyibe kerül. Ezek azok a könyvek, melyeket minden szín alatt meg akarok szerezni!

Írj, Pistám, minél előbb, hogy régi jó levelezésünk megindulhasson és meg ne akadjon többé. Nagyon szeretnék részletes tájékoztatást olvasni Tőled családdodról és munkádról az utóbbi években, amióta nem láttuk egymást. Mi van a „Tarka toll” szerzőjével? Ő is hűvösön van? Miért? Még most is haragszol rá?

Most válnunk kell, kedves családot minden tagját, a gyerekeket csókolom, kézcsókom Katicának, Téged pedig igaz barátsággal öllelek abban a reményben, hogy hamarosan hallok Rólad hírt, hogy még a csecsszó is elmélkedik rajta. Na és „Szalontán muzsikál” még egy ajtó, pitarajtó egy áldott kis öregasszony után?

Kálmán

Utóirat:

Kedves Pista, öreg pertu Komám!

Boldogok volnánk, ha pár sorra méltatnád immár emigránsná elölépett híveidet, és valami szépet, vigasztalót írnál nekünk árva lelkeknek.

Nagyon hiányzol, hiányoztok nekünk, Pista!

Utoljára én Téged a 6 méteres Vásár utcai lakás kiugró ablakában írva és nagyon elgondolkozva láttalak. Talán nem is vetted szívesen akkor, hogy megzavartalak, de még azt álmodni se mertük volna, hogy ez az utolsó találkozásunk, de egyelőre mi nem mehetünk haza, Pista.

Csókolom a gyerekeket és ha Katica megengedi Téged is!

Margit

Ternay Kálmán Sinka Istvánnak

Trieszt, 1948. február 22.

Kedves Pista komám

Már egyszer kinyújtottam csápjaim, kinyitottam csipám és pofám, hogy felkiáltalak téli zsibbadósságodból, de úgy látszik, a gyertyaszentelő medvével együtt jobbnak találtad visszafeküdni a barlangodba, és várni az igazi tavasz megérkezését.

Mi van veled, Pista harcos? Nem kaptad volna meg a múltkori leveletem? És a soron kívülit? Az istenfádat, most nem mondhatod, hogy nem kaptad meg a levelem, mert különpostával küldöm. Érdeklődtem már a múltkor is, hogy van a kedves családot, a gyerekek mit csinálnak, mivel foglalkoztok, hogy vág Neked a bajusz, hogy fog a plajbászod, írogatsz-e, publikálsz-e. Nálunk minden vasárnap publikálnak ám Szegváron, a publikációs székről, Nálatok is?

Látod, alig fogyok ki a kérdésekből, nyakon öntelek vele, és Te hallgatsz, „Szár az ágon csüggedő madár”!

Az ám a múlt héten beszéltem egy itteni művészetkörben Tompa Mihály költészetéről. Itt lehet ám Sinka Istvánról is, ha akarok, sőt még Kuka Miskáról is.

Túrod a földet, vén paraszt? Jól van az, galambom. Csak visszatértél oda, ahonnan vétettél.

Ennek örülök, mert miközben az ökröket nógatod, biztosan jobb gondolataid támadnak, mintha mondjuk a körúton lógnál az ismert emberi fürtök egyik szemeként az unalmas villamosról.

Hát mi is csak megvagyogatunk, gyöngébbek kedvéért, ha nem tudnád meg-súgom neked, hogy immár tizenöt hónapja ismét kint vagyunk Triesztben, visszakaptuk a lakásunkat, nem is olyan túlságosan kifosztva, apródonként a kény-szerlakókat is letudjuk a nyakunkról, úgy hogy Sinka Pistának felszabadul a hátsó kyszoba is, melyet emberemlékezet óta neked szántunk. A fene a kis bőrdet, Pista, már a múltban is agyon ajnároztunk: gyere ki, akkor még könnyebb is volt a dolog. De bezzeg nem mozdítottad a füled botját sem. Mit remélhetünk most? Nehezebbek a kiutazási körülmények.

Kedves Pistám! Miféle új írásod jelent meg mostanában. Már égek a vágytól, hogy olvashassam. Ha még becsülsz valamire, Te szedtevette, küldj nekem a leg-újabb firkálmonyodból. Mégpedig azzal az úrral, aki most viszi Neked a sora-imat. Ha azon kívül bármiféle nyomtatott betűt, füzetet, kimustrált könyvet, folyóiratot tudnál küldeni, végtelenül leköteleznél, mert itt ám semmiféle ma-gyar sajtó- vagy elmetermékhez nem tudok hozzájutni. Persze a Te elmetermé-ke érdekelné a legjobban

Nagyon várjuk, sőt elvárjuk tüzetes leveledet, melyben beszámolsz minden viselt dolgaidról. Hallottuk, kerestél bennünket a Baross térre faroló bérház második emeletén két ízben is, de sajnos nem voltam otthon. Itt is találkoztunk az egyik verseddal, itt, Itáliában megjelenő lapban. Derék dolog, Pista fiam, csak énekeljetek.

Mi itt Marikával meglennénk, gyerekünk még most sincs. Marika nagyon érdeklődik Petike és Zoli iránt. Peti hány éves már? És Zoli? Talán már ki is nőtt a kurtanadrágból, és az érettségi elé néz. Hát János, már kész mérnök? És Feri legalább már gyárigazgató?

Pista pedig a múltban, a reakciós időkben, bátran folytatott harcáért az el-nyomott nép érdekében legalábbis államminiszter, de minimálisan államtitkár. Hisz a demokrácia mindenütt jutalmazza a bajnokait!

Mi van Harcsa Dénessel? Gézával? Tersánszkyval? Péter bácsit látod néha? Hát Ortutay elvtárssal szoktál beszélni olykor? Általában, mint látod, minden-ki és minden érdekel. Épp ezért ne tarts további kíváncsiságban, hanem elégítsd ki efféle hajlamaimat és szükségleteimet, kapj mihamarabb tollra, és vallj, gyónj meg nekem. Hány hold földed van, és milyen a lakásod. Hogy van kedves fe-leséged, Katica? Emlékeztek-e még néha ránk is? Hidd el, postán is megkapom ám: a régi címemen. De ha inkább akarod, küld Kemény barátunkkal, Ő elég gyakran jön le hozzánk. Ott lakik ő is Törökbálinton.

Most zárom levelem. Szeretettel ölellek, csókoljuk a gyerekeket - Marikával együtt. Kézcsókom Katicának, várva mielőbbi válaszodat:

Kálmán

(S. I. hagyatéka)

Harsányi István Sinka Istvánnak

Magyar Népi Művelődési Intézet
Budapest V. Deák Ferenc utca 14., telefon: 189-528

Budapest, 1948. március 2.

Kedves Pistám!

Ma délelőtt beszéltem Veres Péterrel. Azt üzeni Noked a trieszti úttal kapcsolatban, hogy megkaphatod az útlevelet és a kiutazási engedélyt. Ehhez azonban szükség van egy trieszti meghívólevélre, amelyben hívnak Téged, hogy tölts ott el egy hónapot vendégként. Ha ez a levél megvan, ezzel és a szükséges iratokkal jelentkezz az útlevélosztálynál. Azt hiszem, hogy Eötvös utca 7. sz.

Azt már csak magam teszem hozzá, hogy a kívánt levélre annak idején jó lesz Veres Péterrel ráíratni legalább egy ajánló sort.

Ha Szilágyiakról megtudsz valamit, értesíts valahogy!

Baráti szeretettel üdvözöl:

Harsányi István

(S. I. hagyatéka)

Ternay Kálmán Sinka Istvánnak

Trieszt, 1948. március 8.

Kedves Pista Komám!

Megkaptam leveledet, és sietek rá válaszolni, mégpedig legnagyobb örömmre minden kérdésedre és kérésedre jól, pozitív felelek.

Mindenekelőtt is itt van ez a nyilatkozat, amely a kellő garanciavállalást tartalmazza. Ez egészen természetes.

Örülök, hogy Péter bácsi legalább ennyiben a segítségedre volt, és felokosított, csak azt tanácsolom, ne is engedd ki a kezedből, ő sokat tehet az útlevel megszerzése terén. Azt mondanám, kérd meg Pétert, írjon vagy telefonáljon át az útlevélosztály vezetőjének, ott az Eötvös utcán, és kérje útlevelednek soron kívüli kiállítását, ebben az esetben nyolc nap alatt megkapnád.

Előbb nem küldhettem az írói szakszervezet meghívásának megszerzése miatt. Ezt ma kaptam meg, és minthogy Matyiék is ma indulnak, tehát nagyon természetes, hogy az ilyen fontos okmányokkal ellátott levelet csak megbízható embernek adom át, mert bizony levélben könnyen el is veszhet ám! A fő most, hogy az útleveled meglegyen, ha ez meglesz, add be beutazási kérvényedet a pesti angol-amerikai követségnek, s azonnal értesíts minket erről, mert akkor

mi itt megnyomjuk a gombot az itteni free police-nál. Csak miután az útleveled és a trieszti beutazási engedélyed meglesz, akkor kérheted a jugoszláv átutazási vízumot. Vigyázz, hogy az útleveled érvényességét így kérd: Jugoszlávia és Trieszt. Jobb Jugón átjössz, egyszerűbb és kevésbé költséges.

A trieszti írói szakszervezetnek Hozzád intézett meghívását ajánlatosabb magyarra is lefordítani, ezt már meg is tettem, ide mellékelem, csak arra kérek, hogy ezt a fordítást az eredetivel együtt vidd el a budapesti olasz követség konzuli hivatalába, és ott hitelesítesd. Az így hitelesített fordítással és az eredetivel és az én nyilatkozatommal menj el majd Péter ajánló soraival együtt az útlevelesztályra, és így felszerelve indítsd meg az ügyet, meglátod minden menni fog (bocsánat megy majd!), mint a karikacsapás!

Na Pista, kösd fel a gatyát, és szép előadást készíts elő, várnak komolyan nagyon itt. Ez a Marini prof. itt az egyetemen kollégám, nagyon szíven viseli az ügyed, és a többiek is nagyon várnak, meglátod milyen ünneplésben lesz itt részed!

Remélem aláírod, hogy szép és testhezálló témát találtam Számodra.

Levelem kissé félhivatalos hűvössége a hangnemben persze a hivatalos fórumok elé szántságból ered, dejszen Te érted már ezt ügyis.

Matyi nagyszerű gyerek, most ugyan legutóbb egy kicsit szomorú volt, vigasztald meg, hogy nem kell búsulásra adnia a fejét.

Örülünk, hogy jól vagytok, viszonzzuk szívből jókívánságokat, üdvözléteket. Most zárom leveletem, mert Matyiék indulnak. Használd sok sikerrel, Pistám, ezeket az írásokat, szám szerint 3-at, a szakszervezeti meghívót, ennek magyar fordítását és az én leveletem.

Csókoljuk Katikát és a gyerekeket. Marika most elment hazulról, és csak általam küldi csókjait. Szeretettel csókollak Pista a gyerekekkel együtt, kézcsók, várjuk leveledet, az eredményt s Téged szeretettel:

Kálmán

(S. I. hagyatéka)

Ternay Kálmán Sinka Istvánnak

Trieszt, 1948. március 18.

Kedves Barátom

Csatoltan megküldöm Neked a trieszti Írók Szakszervezetének meghívását, hogy gyere le ide, s tarts előadást a kérdéses szakszervezet keretein belül az e századbeli magyar népi költőkről.

Megragadom egyúttal én is az alkalmat arra, hogy ismételten leszögezzem és biztosítsalak arról, hogy nálunk, az én trieszti főbérleti lakásom két hónapra

s tovább is lakásod és teljes ellátásod biztosítva lesz, s így most már semmiféle akadálya nem lesz annak, hogy minél előbb lejöjj hozzánk. Éppen ezért kérek, ezen iratok birtokában minél előbb tedd meg az úti okmányok megszerzéséhez szükséges lépéseket.

A mielőbbi trieszti viszontlátásig feleségemmel együtt meleg baráti üdvözléteinket küldjük Neked:

Kálmán

(S. I. hagyatéka)

Az eredeti levél magyarra fordítása:

Vidéki Írók Szakszervezete – Trieszt

Sinka István Úrnak, Törökbálint

Alkalmunk lévén magasra értékelni költői és írói hírnevét, és tagjaink sürgetésére is, akiknek módjuk volt megismerni az Ön műveit, bátorkodunk arra kérni Önt, hogy jöjjön el Triesztbe, s tartson a mi írói szakszervezetünkben előadást a „XX. század magyar népköltői” tárgykörben.

Reméljük, hogy országának hatóságai szíves sürgősséggel megadják Önnek az útlevelet és az engedélyt arra, hogy átmenetileg Triesztbe jöjjön, tekintetbe véve a szakszervezetünk élénk kívánságát arra nézve, hogy egy irodalmi est keretében Önt üdvözölhessük.

Idevágó érdemleges és gyors válaszát várva köszönetünket tolmácsoljuk, és szíves üdvözlésünket küldjük Önnek.

Remigi Marini prof. sk.
Elnök

(S. I. hagyatéka)

Ternay Kálmán Sinka Istvánnak

Trieszt, 1948. (?)

Kedves Pista Komám!

Most már, úgy látszik, legalábbis egyelőre le kell mondanunk az itteni viszontlátásról. Írtó bánt a dolog, hogy nem sikerült a dolog, de ez már nekem a végzetem, úgy tűnik fel, hogy mások is akarták ugyan ezt, de mindig kútba esett. Hidd el, Pista Komám, nem verek szemmel, és mégis.

De nagyon elmaradtál, elhallgattál Pajtásom. Mi az oka? Matyi tudna mesélni az akkori dolgokról, én híradással voltam annak idején, de ismert dologból nem jutott el Hozzád.

Hogy vagytok, Kenyeres? Futja e a kenyérre? És a gyerekek? Kenyérkereső sorba cseperedtek már? És kedves feleséged, Katica? Istenem, hogy nem tudunk találkozni, milyen kínos gondolat ez! Pedig bagatell 800 km választ el bennünket, gyorsvonalnak mindössze 16 óra.

Hallottam a múltkori esetet, nagyon felháborított „Szertenézett s nem lelé honát a hazában... Sebaj, mindig így volt a világi élet, egyszer fázott, másszor lánggal égett...”

Itt nagy őrjöngések után kitisztult, derús a lég, az ég, s messziről kéken mosolyog ide az öreg Adria, mely hús hullámaival, smaragdosan megremegő árjával nagyon várt egy pusztai poétát, a hontalanok útjának régi rovóját, a magyar balladák kobzosát, az ugarok hegedűsét, a leigázott pór nép lantosát a megköttözött Magyar Miskák kiáltója. Egyelőre hiába várta.

A kisszobád csodálatos átalakuláson ment át, remek rekamié került bele, szinte túl puha ilyen viharvert embernek, mint Te. Ha még puha Mátyásról lenne szó, az mind más. Sűrűn gondolunk haza szeretettel. Ti rátok is, és eszünkbe jut a Nagyfuvaros utca, a Rákóczi tér és a Rózsadomb, ahol nem is olyan régen találkoztunk. Kár, hogy a Baross téren már nem értünk rá, nem tudtunk elbúcsúzni. Bizony ma már hű hírnökünk se jöhet. Bizony változik az élet, és változnak benne az emberek. – – Egyszer mi is meghalunk. Na de addig még fel akarjuk kötni a gatyánkat, a mindenségét, igaz Pista? Töröd-e még a földet? A kertben vagy azon kívül is?

Kedves Pistám! Még ugyan süt a nap, napozni is lehet, de előre is boldog karácsonyi ünnepeket s még boldogabb új évet kívánok neked, Pista, Katicának és a gyerekeknek, igaz szeretettel és barátsággal:

Kálmán

(S. I. hagyatéka)

